

Projektor on veel ehtne ja sellel kiri "Made in USSR". Ei ole "Made in China", ütles Ants Vikerpur, kui filme ketastele näitamiskorda läks. Tema kõrval on abikaasa Ly Vikerpur. Saue elavad nad aastast 1957. Allar Viivik

SAUEL NÄGI HARULDASI FILMIKAADREID

Vääna-Jõesuu olümpia ning augustitorm koduõuel

SAUE LINN

Allar Viivik

allar@harjelu.ee

Laupäeval linnaraamatu-ogus peetud kodu-uurimise ütsingu päeval vestlesid külilistega Helle Koppel ja embib Teinbas. Peaaegu 60 aastat Sauel elanud Ants Vikerpur näitas enda 8-millimeetri kitsasfilme, millest aljusid polnud vaadatud astaid.

Ütsingu liikme Helle Koppeli amat "Vanamõisa vihikud 2" mus jaanipäevaks ning on järgijõne mõned aastad varem postatud esimesele osale. "Ilmalt paljudele tuleb üllatusena, et anamõisa oli kõrvalmõis. See aitati 1750ndatel ja sarnanes ilginäe omaga," ütles Koppel. änaaseks on peahoone hävineud. Näha on kõrvalhooned, al- s on ka Kanama-Keila teelt äärberini ulatunud puistee.

"Vanamõisa vihikud 2" on ühendatud Vanakülale ning läe ja Piiri asundustele. Need kksid 1920ndatel aastatel, pä- ist maareformi. Tuntud inimes- st on Vanamõisaga seotud soo- repoiss, vabadusvõitleja ning irjanik Solženitsõni abistaja nts Aasalo. Samuti koolimees riidu Kohava ning Otto Tiefi va- tususe riigisekretäri asetäitja En- el Inglist.

Lembit Teinbas ilmutas keva- el raamatu "Saue – möödunud

Arvamus

EVELIN POVEL-PUUSEPP

Saue kodu-uurija

Kiire kulgemise teel märkan eneses sageli püüdu või vajadust ajas pisukesekski selsatada. Üks koht rahu ammutada on toimetada koos Saue koduloolastega ehk headust ja rahu kiirgavate inimestega. Ants Vikerpuri ülesvõetud 8-millimeetriste filmide seans oli just üks ajas selsatamise hetki. Aparaadil ülesseadmise, filmilindi vahelekerimise, aparadi tasane surin, suurepäraseid tummkaadrid 1967. aasta augustitormist Sauel, perepuhkusest Pedassaarel, het- ked 1971. aasta tantsupeo muustritest Kalevi staadionil, hulgaltiselt toredaid mälestusi sinna kõrvalde võimaldas astuda pildi sisse ja sealse rahu ringi vaadata.

aegade kaja". Muuhulgas rääkis autor laupäeval Saku õlleteha- sest. "Asutamise ajana loetakse aastat 1820. Aga ilmselt käis õl- letegu juba 18. sajandil. 1780ndatel oli 7–8 kõrtsi ja mõis varustas neid ise," ütles Teinbas. Vanim teade Saku mõisa kõrtsist Tänassilmas on aastast 1725.

Kümme aastat filme

Tõeline varaait on aga pea- aegu 60 aastat Sauel elanud Ants Vikerpuri kitsasfilmid. Neid polnud autor ammu vaada- nud. "Siin kodu-uurimise seltsin- gus näitasin neid mõned aastad tagasi. Esimesed filmid tegin aastal 1965 ja viimased kümme- kond aastat hiljem," seletas Vi- kerpur. Lint ilmutati spetsiaal- setes töökodades, montaaži tegi mees ise. Okukord muutus, kui ilmusid värvilised diapositiivid. "Siis vaatasin, et need on kuidagi huvitavamad. 8-millimeetrine

film jäi kuidagi toppama," mee- nutas ta.

Praeguste tehniliste võima- luste juures tõmmatakse filmid arvutisse ning neid puhastatakse. Aga Ants Vikerpur näitab neid ikka ehtsalt projektsiooni- aparadilt ekraanile.

Praegu jookseb ETV2-s sari "8 mm elu". Ehk võiks kaadreit sinna pakkuda? "Ei leidnud ke- dagi, kes oleks teinud nendest vaadatava filmi," lisas abikaasa Ly Vikerpur.

Laupäevane seans algas os- tetud vaatefilmiga Tallinnast. Seejärel näitas Ants Vikerpur 1972. aasta suvisel väljasõite Kablis ja Kolga lahes Pedassaa- rel. Värvikaadritel on Vikerpuri- ride pere ehk ema isa, tütar ja poeg. Näha on ka doktor Heino Tiik ja tema pojad Toomas ja Madis.

"Kui ma nende juures visiidiil käin, siis peaks ütlema: olete las-

tena esinenud minu filmis," nal- jatas Vikerpur.

Torm Sauel

1968. suvel korraldas toona- ne Tööstusprojekt Vääna-Jõe- suus spordipäevad. Et oli Mexico olümpia aasta, siis prooviti ka miniolümpiat. Kaameraga oli ko- hal ka spordimees ja insener Vi- kerpur. "Seal oli kavas näiteks kompleksvõistlus, raskusheide ning jooksud. Raskust sai heide- tud ühe käega, kahe käega, ette ja tagurpidi," meenutas ta. Koos kolleegidega algatas mees ka Pääskjüla rabajooksud. "Alguses jooksime 30 kilomeetrit Kloo- ga-Randa, kuid see oli veidike pikk distants. Ants Jakobson vaatas siis koos metsavahiga 5–6-kilomeetrise raja valmis. Nüüd sügisel toimus Rabajooks juba 86. korda," rõõmustas Vi- kerpur.

Huvitavad on ka aastatel 1966–1967 Sauel kodusel Koo- re tänaval filmitud kaadrid. Need algavad talveilmaga, kui perekond ehitab lumememme, lapsed suusatavad ning sõidavad ka koer Sampoga kelgurakendis. "Eks kvaliteet on kehvake. Algu- ses sadas lund ning valgus on ka napp," kommenteeris Vikerpur.

Järgmistel kaadritel on 1967 suvi ning augustitorm. Torm rapsis aeda ning lakkamatu vihm peletas pererahva tuppa. Ometi on näha ringi askeldamas vih- mamantilis Ly Vikerpuri. "Tulin ukse korralikult kinni panema, sest juba sadas sisse. Näha on ka puude otsast maha kukkunud õunu," meenutas Vikerpur.

Äntu Linnukasvatus müüb laupäeval, 5. novembril mitme- värvilisi (Dominant) oktoobris munemist alustanud noorka- nu ja ettetellijatele pruune kanu (13 kuud) järgmistes Harju- maa bussipeatustes: 7.30 Ardu, 7.45 Paunküla, 8.15 Kose, 8.45 Oru, 9.00 Tuhala, 9.30 Tõdva, 9.45 Klisa, 10.00 Maidla, 10.15 Ääsmäe, 10.30 Kernu, 10.45 Haiba, 11.00 Riisipere, 11.30 Padise, 12.00 Lehola, 12.15 Keila, 12.45 Saku Tammemäe bensiinijaam, 13.15 Kiili, 13.30 Jüri kiriku plats, 14.00 Aruküla, 14.15 Raasiku raudteejaam, 14.45 Kehra turg, 15.00 Anija, 15.15 Soodla, 15.30 Kiiu, 15.45 Kuusalu. Info tel 327 0206, ringil 5664 3113, www.antumois.ee.

RAE VALLAVALITSUS TEATAB:

Detailplaneeringu koostamise algatamine

Vaskjala küla Sanglepa kinnistu ja lähiala detailplaneering, algatatud Rae vallavalitsuse 11.10.2016 korraldusega nr 1482.

Planeeritav ala asub Vaskjala küla läänepoolses osas, Vaskjala veehoidla ja Kurepesa tee vahelisel alal. Juurdepääs planeeritavale elamumaa krundile nähakse ette Kurepesa teelt ning läbi eraomandis olevate Kurepesa tee 7 ja Välja kinnistute. Planeeringuala suurus on ligikaudu 3,0 ha.

Vaskjala küla Sanglepa kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada olemasolevast maatulundusmaa sihtotstarbelisest kinnistust välja üks elamumaa krunt ning ülejäänud kinnistu jätta maatulundusmaaks, seada ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae vallavolikogu 21.05.2013 otsusega nr 462 kehtestatud Rae valla üldplaneeringuga, kus planeeringuala maakasutuse juhtotstarveteks on määratud põllumajandusmaa. Vastavalt planeerimiseaduse § 142 lõikele 1 on kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse detailplaneeringuga muutmise üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe ulatuslik muutmine, üldplaneeringuga määratud hoonestuse kõrguspiirangu ületamine või muu kohaliku omavalitsuse hinnangul oluline või ulatuslik üldplaneeringu muutmise. Hajaasustusalal põhimõttel ühe uue elamumaa krundi planeerimisel olemasolevate ja perspektiivsete elamumaa kinnistute vahetuse naabrusesse säilib valdavalt kinnistu senine sihtotstarve ning säilib võimalus põllumassiivi kasutada sihtotstarbe püramisel. Planeeringulahendust ei saa lugeda üldplaneeringu oluliseks või ulatuslikuks muutmiseks.

Detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalik väljapanek 21.11.–04.12.2016 Rae vallavalitsuses Aruküla tee 9

Patika küla Väljakraavi kinnistu ja lähiala detailplaneering, algatatud Rae vallavalitsuse 30.06.2015 korraldusega nr 953 ning vastu võetud 18.10.2016 korraldusega nr 1518.

Planeeritav ala asub Patika külas Patika tee ääres, kust toimub alale ka juurdepääs. Planeeringuala suurus on ligikaudu 9,6 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on moodustada üks elamumaa ja kahe maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistut, määrata elamumaa ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla kehtiva üldplaneeringuga, kus ala paikneb rohevõrgustikus ning kus alale on ette nähtud olemasoleva maa sihtotstarbe säilimine. Lähtudes rohevõrgustiku põhimõtetest peab alal 90% ulatuses olemasolev sihtotstarve säilima ning alale on vähesel määral elamu ehitus lubatud. Vastavalt ku- ni 01.07.2015 kehtinud planeerimiseaduse § 9 lõikele 7 on kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse detailplaneeringuga muutmise üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe ulatuslik muutmise, üldplaneeringuga määratud hoonestuse kõrguspiirangu ületamine või muu kohaliku omavalitsuse hinnangul oluline või ulatuslik üldplaneeringu muutmise. Ühe uue elamumaa ja kahe maatulundusmaa krundi planeerimisel säilib 90% kinnistu senisest sihtotstarbest. Planeeringu- lahendust ei saa lugeda üldplaneeringu oluliseks või ulatuslikuks muut- miseks.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 21.11.–04.12.2016 Rae val- lavalitsus aadressil Aruküla tee 9, Jüri alevik. Vastuväiteid ja ettepane- kuid detailplaneeringu osas esitada hiljemalt 04.12.2016.

Detailplaneeringute kehtestamine

• Kopli küla Lõhe kinnistu ja lähiala detailplaneering, kehtestatud Rae vallavalitsuse 18.10.2016 korraldusega nr 1516.

Planeeritav ala asub Kopli külas, Linnu tee ääres. Juurdepääs alale on planeeritud avalikult kasutatavalt Linnu teelt ja Ilumetsa teelt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 2,9 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistu üheteistkümneks elamumaa krundiks, millest seitsmele on õigus ehitada ühepereelamud ning neljale ridaelamud. De- tailplaneeringuga moodustatakse kolm transpordimaa krunti, määra- takse ehitusõigus ja hoonestustingimused, lahendatakse juurdepääsud ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, kus planeeritavale alale on ette nähtud perspektiivne elamumaa juh- totstarve.

• Peetri alevik Läike tee 34 kinnistu ja lähiala detailplaneering, kehtes- tatud Rae vallavalitsuse 18.10.2016 korraldusega nr 1517.

Planeeritav ala asub Peetri alevikus Läike tee ääres, väljakujunenud Läi- ke tehnopargis. Juurdepääs planeeritavale alale kavandada Läike teelt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,12 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta senise bensiinija- ma maa sihtotstarbega kinnistu funktsioon ärimaa sihtotstarbeliseks kinnistuks, suurendada ehitusõigust ja määrata hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud ja tehnovõrkudega varustamine ning haljas- tus.

Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, kus planeeritavale alale on ette nähtud ärimaa juhtotstarve.

• Vaskjala küla Ujula tee 7 kinnistu ja lähiala detailplaneering, kehtes- tatud Rae vallavalitsuse 11.10.2016 korraldusega nr 1481.

Planeeritav ala asub Vaskjala külas Piritale-Ülemiste kanali ja Ujula tee vahelisel alal. Juurdepääs alale toimub avalikult kasutatavalt Ujula teelt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,9 ha.

Detailplaneeringuga võimaldatakse jagada elamumaa sihtotstarbeline kinnistu kaheks elamumaa ja üheks maatulundusmaa sihtotstarbeliseks kinnistuks, määratakse elamumaa ehitusõigus ja hoonestustingimu- sed, lahendatakse juurdepääsud ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu lahendus on maakasutuse juhtotstarbe osas kooskõ- las Rae valla Jüri aleviku ja sellega piirnevale Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringuga, kus alale on ette nähtud perspektiivne ela- mumaa ning haljasmaa-parkmetsa maa-ala juhtotstarve.

Täiendavalt on üld- ja detailplaneeringutega seotud materjalidega või- malik tutvuda <http://gis.rae.ee/>.